

АНАЛИЗ НА ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ В СТРАНАТА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

ДГС „Акад. Николай
Хайтов“ – с. Хвойна

**Инж. Мурад ШИКИРОВ – главен експерт в Дирекция „Контрол по опазване
на горските територии и ловно стопанство“ в ИАГ**

Горските пожари са една от основните причини за деградация на горските екосистеми – вследствие на огнената стихия се опожарява растителната покривка и се унищожава част от фауната. Огнената стихия увеличава риска от активиране на ерозионни процеси, които водят до деградация на почвите, вследствие на

увеличения повърхностен воден отток. В резултат на изгарянето на горскодървесна растителност се отделят голямо количество въглероден двуокис и фини прахови частици, които значително замърсяват околната среда.

Своевременните превантивни мерки за защита на горските територии от пожари целят да се избегнат тези последици, както

и големите материални щети, да се намалят средствата, нужни за осъществяване на пряката борба с горските пожари. От страна на Изпълнителната агенция по горите и на Главната дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГД ПБЗН) ежегодно се разработва съвместен план за взаимодействие между двете институции.

ДГС – Ихтиман

ДГС – Свиленград

ДГС – Сливница

И през настоящата година бе проверена противопожарната готовност на структурите, стопанисващи и управляващи горски територии у нас, преди настъпване на активния пожароопасен сезон. В хода на проверките бе установено частично неизпълнение в пълен обем на предвидените мероприятия в отделни горски структури, като е разпоредено те да бъдат приключени в определени срокове. Съпоставяйки резултатите от изпълнените противопожарни мероприятия за защита на горските територии от пожари през 2023 г. с данните за изпълнението им през същия период на 2022 и 2021 г., отчитаме значително повишаване в обема на изпълнение през настоящата година.

След анализ на осъществените мероприятия за защита на горските територии от пожари ИАГ разпорежи на всички структури прилагането и на последващ контрол по места с приоритет в местата с висок риск от възникване на горски пожари, както и на структурите, неизпълнили в пълен обем предвидените за 2023 г. мероприятия.

Независимо от предприетите превантивни мерки и действия в периода от 01.01.2023 до 31.08.2023 г. в горските територии на Република България

възникнаха над 289 горски пожари, които засегнаха над 49 800 дка горски територии, като на повече от 6770 дка горите бяха опожарени изцяло върхово. Тези стойности са далеч от пиковите нива от 2001 и 2007 г., когато бяха опожарявани по над 200 000 декара.

Засегнатата от горски пожари иглолистна растителност през настоящата година възлиза на 8213 дка, широколистната – на 33 852 декара. Унищожените смесени насаждения са 605 дка, около 7180 дка са изгорелите треви, незалесени площи и мъртва горска постилка.

Опожарените горски територии – държавна собственост, са на площ 35 401 дка, тези, които са общинска собственост, възлизат на 8237 дка, частна собственост са 6212 декара. Близко 38 % от горските пожари горяха през периода 1 – 31 август и съсипаха над 68 % от площите, засегнати от огън от началото на годината до 31 август.

На 18 и 19 август възникнаха най-мощните за годината горски пожари у нас, които увередиха горски територии, намиращи се в района на дейност на ДГС – Средец, землище с. Кубадин, и ДГС – Свиленград, землище с. Младиново. Огнената стихия в ДГС – Средец, опустоши 7137 дка горски територии,

от които на 1961 дка горите бяха опожарени върхово. Овластяването и потушаването на стихията отне няколко денонощия на служители от структурите на ГД ПБЗН, на РДГ – Бургас, ЦУ на ЮИДП – Сливен, Държавните горски стопанства в Средец, Твърдица, Карнобат, Айтос, Елхово, на ДЛС „Тунджа“, на Министерството на отбраната, на Районните служби ПБЗН в Средец, Айтос, Несебър и Хасково. В пожарогасенето бе включен и хеликоптер, както и тежка верижна техника. Благодарение на положените усилия населеното място бе спасено от огнената стихия.

В ДГС – Свиленград, огънят засегна общо 7140 дка горски територии, от които 1639 дка бяха опожарени върхово. Гасенето му отне няколко денонощия на служителите от структурите на ГД ПБЗН, на ЮИДП – Сливен, РДГ – Кърджали, ДГС – Свиленград, и ДЛС „Тополовград“.

Основната причина за възникване на близо 87 % от горските пожари у нас продължава да е човешката небрежност, а 9 % са вследствие на естествена причина – мълния. Причината за около 4 % от тях е умишлен палеж, като в тези случаи стопанисващите горските територии уведомяват компетентните

Землището на с. Югово, ДЛС „Кормисош“ – Лъки

разследващи органи – МВР и/или прокуратурата.

Опожарените горски площи през настоящата година са с над 7580 дка по-малко спрямо същия период на 2022 г., а върхово опожарените гори през 2023 г. са с 373 дка повече в сравнение с предходната 2022 година (фиг. 1).

За разглеждания период на 2023 г. най-много горски територии бяха опожарени в районите на дейност на Регионалните дирекции по горите в Кърджали, Бургас, Варна, Пловдив, Смолян, Сливен и София. През същия период на 2022 г. най-много горски територии са засегнати от пожар в районите на дейност на Регионалните дирекции по горите в Ловеч, Кърджали, Берковица, Бургас и Пазарджик.

Най-високият дял от върхово опожарените гори през 2023 г. попада в района на РДГ – Кърджали, общо 2599 дка, като 1639 дка бяха унищожени само при огнената стихия в обхвата на ДГС – Свиленград.

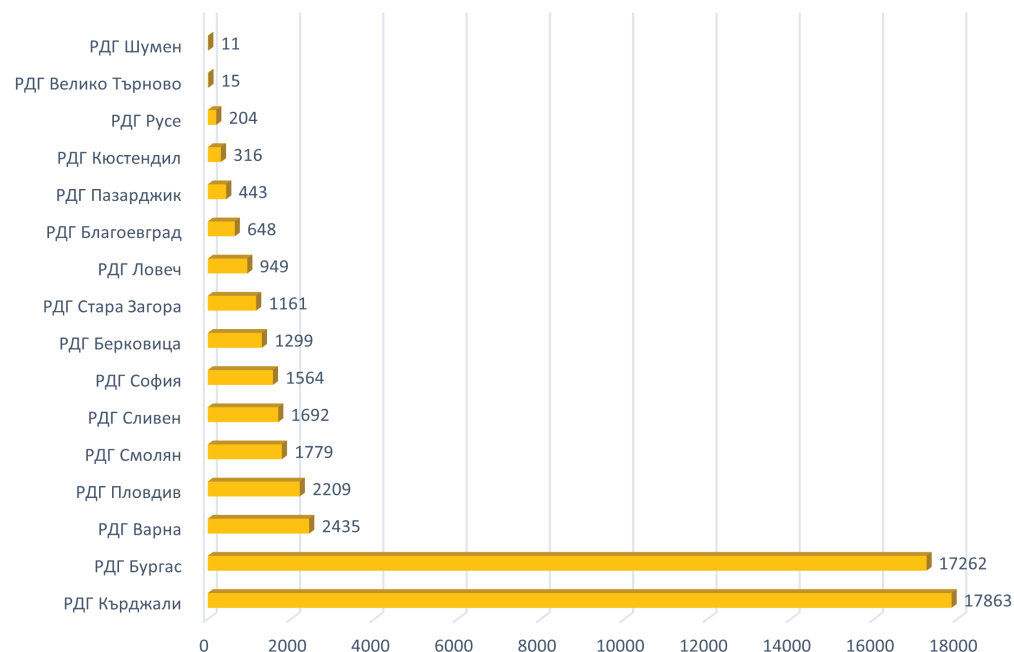
За същия период на 2022 г. в РДГ – Кърджали, върхово опожарените гори са били 738 дка, като за годината най-много върхово опожарени гори бяха отчетени в района на дейност на РДГ – Пазарджик. От върхов пожар са пострадали общо 1941 дка, от които 1360 дка бяха засегнати върхово само при стихията в района на ДГС – Панагюрище.

Пожарите през годината се дължат най-вече на продължителността на дните с високи среднодневни температури, съчетана с проявени човешки действия и/или бездействия (небрежност) и наличието на силен вятър, под въздействието на който пожарите бързо се разпространяват.

Трябва да бъдат отчетени съвременните и адекватни реакции на служителите от ДГС/ДЛС, УОГС, Общинските и дру-

Фиг. 1. Опожарени горски територии през 2023 спрямо 2022 г.

Фиг. 2. Разпределение на опожарените горски територии (дка) за периода 01.01.2023 – 31.08.2023 г. по регионалните дирекции по горите

ги горски структури, на РДГ, на структурите на ГД ПБЗН, благодарение на които голяма част от огнените стихии бяха овладявани още в земеделските територии на страната преди огънят да навлезе в горски територии.

Още преди разгара на пожароопасния сезон от страна на ИАГ бе създадена организация, чрез която бе повишена и готовността на всички РДГ и Държавни предприятия по чл. 163 от Закона за горите за съсредоточаване на необходимите сили и средства и незабавното предприемане на гасителни действия в случаите на възникнали горски пожари.

За подобряване на превантивната дейност от страна на Изпълнителната агенция по горите и на Главната дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ бяха извършени съвместни проверки в горските територии с интензивни туристически потоци. В хода на проверките бе констатирано стриктното спазване на забраната за палене на открит огън по време на пожароопасния сезон за горски територии освен на специално определените и обезопасени за тази цел места. До момента са проверени над 2800 физически лица и над 830 обекта, находящи

се в места с висока посещаемост от хора, попадащи в и/или в непосредствена близост до горски територии. При извършените проверки са давани предписания и са образувани административнонаказателни производства срещу 8 физически лица.

През изминалата година бяха изградени общо 11 съоръжения за ранно откриване и оповестяване за възникнали пожари в горските територии, намиращи се в районите на дейност на Районните дирекции по горите в Берковица, Благоевград и Бургас, които бяха финансирани по ПРСР 2014 – 2020.

Благодарение на извършени през годините инвестиции към днешна дата немалка част от държавните горски/ловни стопанства са снабдени с поне един високопроходим противопожарен автомобил, оборудван с модул за първоначална атака и гасене на горски пожар, като в бъдеще е препоръчително такъв тип автомобили да има във всички териториални поделения на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите.

Въпреки че периодът на пожароопасния сезон за горските територии в страната приближава своя край, остава актуално спазването на следните основни правила:

- **Да не се пали открит огън при наличие на силен вятър или в близост до запалими материали.**

- **Да не се изхвърлят незагасени цигари в горите, около пътища и други.**

- **Не оставяйте без надзор огън и се уверете, че той е напълно загасен при напускане на мястото.**

- **Всички моторни превозни средства и прикаченият към тях инвентар трябва да са технически изправни, с изпускателна уредба, недопускаща отделянето или изхвърлянето на искри.**

- **Ограничаване на присъствието в най-пожароопасните места.**

ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ ПО РДГ през периода 01.01.2023 – 31.08.2023 г.					
№	Регионална дирекция по горите	Брой	Площ (дка)	%	В т.ч. върхов
1.	Берковица	16	1299	2.61	182
2.	Благоевград	23	648	1.30	105
3.	Бургас	36	17 262	34.63	2175
4.	Варна	27	2435	4.88	0
5.	Велико Търново	2	15	0.030	0
6.	Кърджали	37	17 863	35.83	2599
7.	Кюстендил	24	316	0.63	0
8.	Ловеч	12	949	1.90	0
9.	Пазарджик	12	443	0.89	0
10.	Пловдив	28	2209	4.43	232
11.	Русе	14	204	0.41	90
12.	Сливен	8	1692	3.39	285
13.	Стара Загора	13	1161	2.33	500
14.	Смолян	13	1779	3.57	600
15.	София	20	1564	3.14	10
16.	Шумен	4	11	0.022	0
	Всичко	289	49 850	100.00	6778

ВИД НА ПОЖАРА (дка)			
1.	Низов	43 072	86.40 %
2.	Върхов	6778	13.60 %
	Всичко	49 850	100.00 %

ОПОЖАРЕНА РАСТИТЕЛНОСТ (дка)			
1.	Иглолистна	8213	16.48 %
2.	Широколистна	33 852	67.91 %
3.	Смесена	605	1.21 %
4.	Трeви, незалесени площи и мъртва горска постилка	7180	14.40 %
	Всичко	49 850	100.00 %

СОБСТВЕНОСТ (дка)			
1.	Държавна	35 401	71.02 %
2.	Общинска	8237	16.52 %
3.	Частна	5113	10.26 %
4.	Църковна	7	0.014 %